

ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง
อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

นายประพนธ์ จุณทวิเทศ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

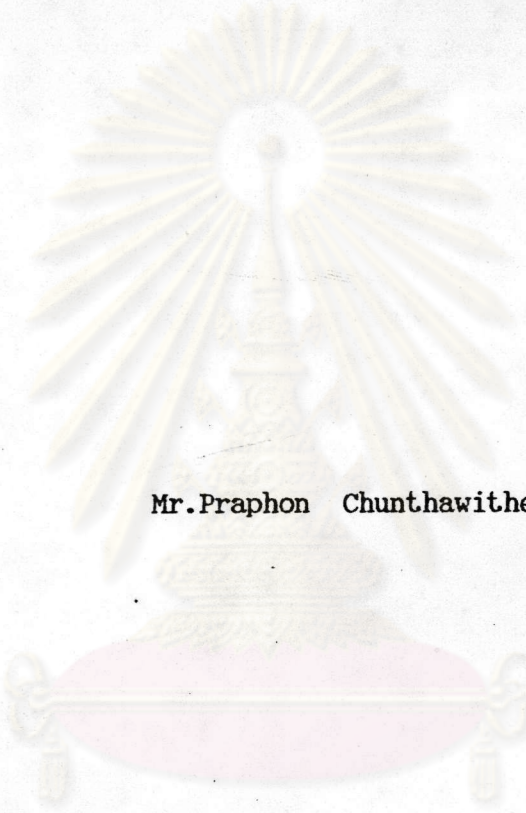
ISBN 974-576-323-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015772

I17516158

MULTILINGUALISM IN BAN NONG ARI AND BAN LAO DOEM, TAMBON DIN DAENG,
AMPHOE PHRAI BUNG, CHANGWAT SI SA KET

Mr. Praphon Chunthawithet

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-323-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง
อำเภอไผ่ลิง จังหวัดศรีสะเกษ

โดย

นายประพนธ์ จันทวิเทศ

ภาควิชา

ภาษาศาสตร์

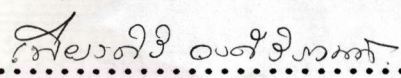
อาจารย์ที่ปรึกษา

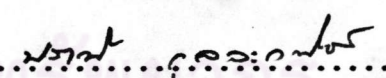
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิษราภิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ชรศิริ วงศ์วิภาณนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ประพันธ์ จันทวิเทศ : ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง
อำเภอไพร่บึง จังหวัดศรีสะเกษ (MULTILINGUALISM IN BAN NONG ARI AND BAN LAO
DOEM, TAMBON DIN DAENG, AMPHOE PHRAI BUNG, CHANGWAT SI SA KET)

อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 256 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจภาษาที่ใช้ในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม ตำบล
ดินแดง อำเภอไพร่บึง จังหวัดศรีสะเกษ และศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาและการเลือกภาษาของ
ประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุต่างกัน ตลอดจนหน้าที่ของภาษาต่าง ๆ ในชุมชน

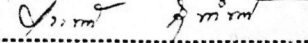
จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า ภาษาที่ใช้พูดในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิมมีด้วยกัน
ทั้งสิ้น 9 ภาษา แต่ภาษาสำคัญที่ประชากรส่วนใหญ่ใช้มีเพียง 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาลาว (กวย)
ภาษาลาว (ไทยอีสาน) และภาษาไทย (มาตรฐาน) ในบรรดาภาษาสำคัญเหล่านี้ ภาษาลาวเป็นภาษาที่มี
จำนวนประชากรพูดได้มากที่สุด ถึงแม้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ลาวจะไม่ใช้กลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในชุมชน ประชากรส่วนใหญ่
พูดได้ 3 ภาษาเป็นอย่างน้อยและฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา ส่วนความสามารถในการใช้ภาษาแต่ละภาษา
ของประชากร ซึ่งแตกต่างกันไปตามชาติพันธุ์ เพศ และอายุนั้น แสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาของประชากร
ในชุมชนนี้กำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ดังหลักฐานที่แสดงความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดในรูปแบบการ
ใช้ภาษาของประชากรที่มีอายุต่างกัน

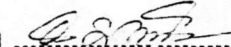
เกี่ยวกับการเลือกภาษา โดยทั่วไปคนในชุมชนนี้จะใช้ภาษาของตนเมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีกลุ่มชาติพันธุ์
เดียวกัน แต่หากต่างกลุ่มกัน การใช้ภาษาลาวส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ อายุ ความสามารถในการ
ใช้ภาษา ฐานะทางสังคมของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง รวมทั้งแวดวงการใช้ภาษานั้น ๆ และเมื่อพิจารณาจากมุมมอง
ของหน้าที่ของภาษาพบว่า ภาษาไทยมีบทบาทมากที่สุด ภาษาลาวมีบทบาทมากเป็นอันดับที่สอง รองลงมาคือ
ภาษาเขมร และภาษาลาวมีหน้าที่น้อยที่สุดคือเป็นภาษาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

ภาควิชา ..... ภาษาคำสั่ง

สาขาวิชา ..... ภาษาคำสั่ง

ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PRAPHON CHUNTHAWITHET : MULTILINGUALISM IN BAN NONG ARI AND BAN LAO DOEM, TAMBON DIN DAENG, AMPHIOE PHRAI BUNG, CHANGWAT SI SA KET. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D. 256 PP.

The purpose of this study is to survey the languages spoken in the community of Ban Nong Ari and Ban Lao Doem, Tambon Din Daeng, Amphoe Phrai Bung, Changwat Si Sa Ket, to study the linguistic repertoire and the language choice of the people, and to determine the role of each language spoken in the community.

The study reveals that nine languages are spoken in this community; however, only four play important roles: Khmer, Sauy (Kuy), Lao (Northeast Thai) and Standard Thai. Among these, Lao is the language spoken by the majority of the people in the community. In addition, most people can speak at least three and understand all of the four languages. Their competence varies according to ethnicity, sex and age. The data show that change is going on in the community's linguistic repertoire, as evident in the variation in the patterns of language use of different age groups.

As for language choice, generally, people in this community use their native language to communicate with those of the same ethnic group. When communicating with members of a different ethnic group, their language choice depends on ethnicity, sex, age, language competence and social status of the speakers and listeners, and also the domains of language use. Concerning the functions of the languages in the community, it is found that Standard Thai plays a more important role than other languages. Lao ranks second. Third is Khmer. Sauy, however, serves only as a means of communication among the Sauy people.

ภาควิชา ..... ภาษาคำสอน
สาขาวิชา ..... ภาษาคำสอน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอันมีค่าซึ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ท่านจะสละเวลาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีแล้ว กำลังใจและความรู้ที่ได้รับจากท่านมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำอันมีค่าซึ่งแก่ผู้วิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จไม่ได้หากปราศจากความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ออกภาษาในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณนิสิต และ คุณประมวล สอนนักคิด ที่ทำหน้าที่เป็นล่ามและอำนวยความสะดวกในเรื่องที่พักและอาหารแก่ผู้วิจัยเมื่อออกเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อัครชัย และ อาจารย์นิศมัย เขียวอ่อน ที่ได้กรุณาให้ที่พักแก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เกียรติ และ คุณวิรัชฎา สีกัด ที่ได้กรุณาเป็นผู้คำปรึกษาให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่ออย่างเต็มใจ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประมวล ทบนักคิด และคณาจารย์แผนกวิชาภาษาอังกฤษที่ช่วยรับภาระแทนผู้วิจัยขณะลาศึกษาต่อ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประวีติ คุณแม่จำรัส จันทวิเทศ เป็นอย่างสูงที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณเมลิวัลย์ ชมนา และลูกศิษย์ทุกคน ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวิรัตน์ วาวิษกุลจงเจริญ ผู้พิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนที่.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
สมมติฐาน.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ในการวิจัย.....	5
คำอธิบายศัพท์เฉพาะ.....	5
ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม.....	8
1. ประวัติความเป็นมา.....	9
2. สถานทางภูมิศาสตร์.....	11
2.1 ที่ตั้ง.....	11
2.2 อาณาเขต.....	13
2.3 ขนาด.....	13
2.4 ลักษณะภูมิประเทศ.....	14
3. การปกครอง.....	14
4. สภาพเศรษฐกิจ.....	18
5. สภาพทางสังคม.....	19
5.1 การศึกษา.....	19
5.2 การศาสนา.....	20
5.3 การสาธารณสุข.....	20
5.4 การสาธารณูปการ.....	20
5.5 ลักษณะความเป็นอยู่.....	21

บทที่	หน้า
2 การศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	22
การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก...	22
1. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในเอเชีย.....	22
2. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในออสเตรเลีย และหมู่เกาะแปซิฟิก.....	26
3. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในยุโรป.....	28
4. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในแอฟริกา.....	29
5. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในอเมริกาเหนือ...	31
6. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในอเมริกาใต้.....	33
การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาในชุมชนต่าง ๆ ของประเทศไทย.....	37
1. การศึกษาเกี่ยวกับภาวะหลายภาษาโดยทั่วไป.....	37
2. การศึกษาเกี่ยวกับการเลือกภาษา.....	46
3. การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษา.....	50
4. การศึกษาเกี่ยวกับภาพการใช้ภาษาในสังคม.....	51
 บทที่	
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
การคัดเลือกชุมชนที่เหมาะสมกับการวิจัย.....	57
การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านหนองอารี และบ้านลาวเดิม.....	58
การกำหนดจำนวนประชากร.....	58
การสุ่มตัวอย่างประชากร.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	64
การเก็บข้อมูล.....	65
1. วิธีการเก็บข้อมูล.....	65
2. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	67
3. ปัญหาในการเก็บข้อมูล.....	68
การจัดระเบียบข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69

บทที่	หน้า
4 ภาษาที่ใช้ในชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม.....	72
ภาษาที่ใช้พูดในชุมชน.....	72
ภาษาหลักของชุมชน.....	76
ภาษารองของชุมชน.....	76
ภาษาสำคัญที่ใช้พูดในชุมชนและลักษณะทางภาษา.....	77
สรุป.....	79

บทที่	หน้า
5 ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรในชุมชน	
บ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม.....	80
ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรโดยทั่วไป.....	80
ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากร	
แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	85
1. ความสามารถในการใช้ภาษาแต่ละภาษาของ	
ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ.....	85
2. ความสามารถในการใช้หลายภาษาของ	
ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ.....	86
3. ความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษา	
ตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	88
ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากรที่มีเพศ	
และอายุต่างกัน.....	94
1. ความสามารถในการใช้ภาษาแต่ละภาษาของ	
ประชากรเพศและอายุต่าง ๆ.....	94
2. ความสามารถในการใช้หลายภาษาของ	
ประชากรเพศและอายุต่าง ๆ.....	96
3. ความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษา	
ตามเพศและอายุ.....	99
3.1 ความแตกต่างตามเพศ.....	99
3.2 ความแตกต่างตามอายุ.....	108
สรุป.....	120

บทที่	หน้า
6 การเลือกภาษาของประชากรในชุมชนบ้านหนองอาร์ีและบ้านลาวเดิม.....	122
การเลือกภาษาของประชากรตามแวดวงการใช้ภาษาในชุมชน...	122
1. การเลือกภาษาในแวดวงที่บ้าน.....	123
2. การเลือกภาษาในแวดวงเพื่อนบ้าน.....	126
3. การเลือกภาษาในแวดวงคนรู้จักต่างหมู่บ้าน.....	133
4. การเลือกภาษาในแวดวงคนแปลกหน้า.....	135
5. การเลือกภาษาในแวดวงที่วัด.....	137
6. การเลือกภาษาในแวดวงที่โรงเรียน.....	143
7. การเลือกภาษาในแวดวงที่สถานีอนามัย.....	158
8. การเลือกภาษาในแวดวงที่ร้านค้า.....	163
9. การเลือกภาษาในแวดวงที่ประชุม.....	167
การเลือกภาษาของประชากรตามแวดวงการใช้ภาษานอกชุมชน..	170
1. การเลือกภาษาตามแวดวงการใช้ภาษานอกชุมชน	
ในระดับอำเภอ.....	170
1.1 การเลือกภาษาในแวดวงที่ตลาดอำเภอ.....	171
1.2 การเลือกภาษาในแวดวงที่โรงพยาบาลอำเภอ...	173
1.3 การเลือกภาษาในแวดวงที่ว่าการอำเภอ.....	176
2. การเลือกภาษาตามแวดวงการใช้ภาษานอกชุมชน	
ในระดับจังหวัด.....	179
2.1 การเลือกภาษาในแวดวงที่ตลาดจังหวัด.....	180
2.2 การเลือกภาษาในแวดวงที่โรงพยาบาลจังหวัด...	182
2.3 การเลือกภาษาในแวดวงที่ศาลากลางจังหวัด....	184
สรุป.....	187

บทที่	หน้า
7 หน้าที่ของภาษาต่าง ๆ ในชุมชนบ้านหนองอาร์ีและบ้านลาวเดิม.....	194
1. ภาษากลาง.....	194
2. ภาษาราชการ.....	196
3. ภาษาสำหรับการสื่อสารในวงกว้าง.....	196
4. ภาษาเฉพาะกลุ่ม.....	198

	หน้า
5. ภาษาการศึกษา.....	198
6. ภาษาสอนตามโรงเรียน.....	198
7. ภาษาศาสตร์.....	199
บทที่	
8 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	200
สรุปผลการวิจัย.....	200
1. ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน.....	200
2. ภาษาที่ใช้ในชุมชน.....	200
3. ความสามารถในการใช้ภาษาของประชากร.....	201
4. การเลือกภาษาของประชากร.....	202
5. หน้าที่ของภาษาต่าง ๆ.....	203
อภิปรายผล.....	204
ข้อเสนอแนะ.....	205
หนังสืออ้างอิง.....	206
ภาคผนวก.....	212
ประวัติผู้เขียน.....	256

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและหลังคาเรือนในชุมชน บ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม.....	15
2 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และหมู่บ้าน.....	17
3 แสดงอาชีพของประชากรในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม.....	18
4 แสดงการศึกษาของประชากรในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม.....	19
5 แสดงการเลือกภาษาตามแวดวงต่าง ๆ ของประชากรบ้านเตล บ้านประทุม บ้านอาวู และอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.....	46
6 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ อายุ และหมู่บ้าน.....	60
7 แสดงจำนวนประชากรที่มีคุณสมบัติตามต้องการ.....	61
8 แสดงจำนวนประชากรที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ อายุ และหมู่บ้าน.....	63
9 แสดงภาษาและจำนวนประชากรที่ใช้พูดเป็นภาษาแม่ในชุมชน บ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม.....	73
10 แสดงภาษาที่ใช้ในครอบครัวและจำนวนครอบครัวที่ใช้.....	75
11 แสดงร้อยละของประชากรในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม ที่พูดภาษาสำคัญของชุมชนแต่ละภาษาได้.....	77
12 แสดงร้อยละของประชากรในชุมชนบ้านหนองอาร์และบ้านลาวเดิม ที่มีความสามารถในการพูดและฟัง เข้าใจได้หลายภาษา.....	82
13 แสดงร้อยละของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่พูดและฟังเข้าใจ ภาษาสำคัญของชุมชนแต่ละภาษาได้.....	85
14 แสดงร้อยละของประชากรเขมร ส่วย และลาว ที่มีความสามารถ ในการพูดและฟัง เข้าใจภาษาสำคัญของชุมชนได้หลายภาษา.....	87
15 แสดงร้อยละของประชากรที่พูดและฟัง เข้าใจภาษาสำคัญของชุมชน แต่ละภาษาได้ จำแนกตามเพศ และอายุของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	95
16 แสดงร้อยละของประชากรที่มีความสามารถในการพูดได้หลายภาษา จำแนกตามเพศ และอายุของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	97

ตารางที่	หน้า
17 แสดงร้อยละของประชากรที่มีความสามารถในการฟัง เข้าใจ ได้หลายภาษา จำแนกตามเพศ และอายุของประชากรแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	98
18 แสดงการเลือกภาษาของสมาชิกในครอบครัวผสมเมื่อนุดกับสมาชิก ในครอบครัวเดียวกัน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	125
19 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนเมื่อนุดกับเพื่อนบ้าน เขมร จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	129
20 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนเมื่อนุดกับเพื่อนบ้านลาว จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	130
21 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนเมื่อนุดกับเพื่อนบ้านลาว จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	131
22 แสดงการเลือกภาษาของคนในหมู่บ้านเมื่อนุดกับคนรู้จักต่างหมู่บ้าน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	134
23 แสดงการเลือกภาษาของคนในหมู่บ้านเมื่อนุดกับคนแปลกหน้า จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	136
24 แสดงการเลือกภาษาของพระเมื่อนุดกับพระด้วยกันที่วัด จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	138
25 แสดงการเลือกภาษาของพระเมื่อนุดกับฆราวาสที่วัด จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	139
26 แสดงการเลือกภาษาของฆราวาสเมื่อนุดกับพระที่วัด จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	141
27 แสดงการเลือกภาษาของครูและภารโรงเมื่อนุดกับครูและภารโรง ด้วยกันที่โรงเรียน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	144
28 แสดงการเลือกภาษาของครูและภารโรงเมื่อนุดกับนักเรียนที่โรงเรียน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	145
29 แสดงการเลือกภาษาของนักเรียนเมื่อนุดกับครูและภารโรง จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ และเพศ.....	146
30 แสดงการเลือกภาษาของนักเรียนเมื่อนุดกับนักเรียนด้วยกันที่โรงเรียน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ และเพศ.....	148
31 แสดงการเลือกภาษาของครูและภารโรงเมื่อนุดกับประชาชนทั่วไปที่โรงเรียน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	150

ตารางที่	หน้า
32 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนเมื่อพูดกับครูและการในโรงเรียน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	152
33 แสดงการเลือกภาษาของนักเรียนเมื่อพูดกับประชาชนทั่วไปที่โรงเรียน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ และเพศ.....	154
34 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนเมื่อพูดกับนักเรียนที่โรงเรียน จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	156
35 แสดงการเลือกภาษาของเจ้าหน้าที่อนามัยเมื่อพูดกับผู้มารับบริการ ที่สถานีอนามัย.....	159
36 แสดงการเลือกภาษาของผู้มารับบริการเมื่อพูดกับเจ้าหน้าที่ที่สถานีอนามัย จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	161
37 แสดงการเลือกภาษาของลูกค้าเมื่อพูดกับคนขายที่ร้านค้า จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	164
38 แสดงการเลือกภาษาของคนขายเมื่อพูดกับลูกค้าที่ร้านค้า จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	166
39 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนในเวดวงที่ตลาดอำเภอ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	172
40 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนในเวดวงที่โรงพยาบาลอำเภอ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	175
41 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนในเวดวงที่ว่าการอำเภอ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	178
42 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนในเวดวงที่ตลาดจังหวัด จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	181
43 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนในเวดวงที่โรงพยาบาลจังหวัด จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	183
44 แสดงการเลือกภาษาของประชาชนในเวดวงที่ศาลากลางจังหวัด จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ และอายุ.....	186
45 แสดงการเลือกภาษาในสถานการณ์การใช้ภาษาระหว่าง ประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน.....	195
46 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาเขมร.....	233
47 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาเขมร.....	235
48 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาส่วย.....	240

ตารางที่	หน้า
49 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาส่วย.....	242
50 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นอีสาน.....	247
51 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นอีสาน.....	248
52 แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นอีสาน.....	248
53 แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ.....	250
54 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย.....	251
55 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาไทย.....	252

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนที่แสดงที่ตั้งของชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม.....	12
2 แผนที่แสดงอาณาเขตของชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม.....	13
3 แผนที่ชุมชนบ้านหนองอารีและบ้านลาวเดิม.....	16
4 แผนภูมิแสดงการเลือกภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ของประชากร บริเวณบางต้นน้ำ.....	27
5 แผนภูมิแสดงการเลือกภาษาของประชากรในประเทศปารากวัย.....	34
6 แผนที่แสดงบริเวณพื้นที่ ๆ มีประชากรพูดภาษาเขมร (เหนือ) และที่ตั้งอำเภอที่สมอลลีย์ศึกษา.....	39
7 แผนภูมิแสดงรูปแบบความสูงต่ำของภาษาในประเทศไทย.....	43
8 แผนที่แสดงภาษาที่ใช้ในครอบครัว และจำนวนครอบครัวที่ใช้.....	74
9 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดและฟังเข้าใจภาษาเขมรได้ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	88
10 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดและฟังเข้าใจภาษาส่วยได้ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	89
11 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดและฟังเข้าใจภาษาลาวได้ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	90
12 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดและฟังเข้าใจภาษาไทยได้ จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	91
13 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดและฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์.....	93
14 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาเขมรได้ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	100
15 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาเขมรเข้าใจ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	100
16 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาส่วยได้ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	102
17 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาส่วยเข้าใจ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	102

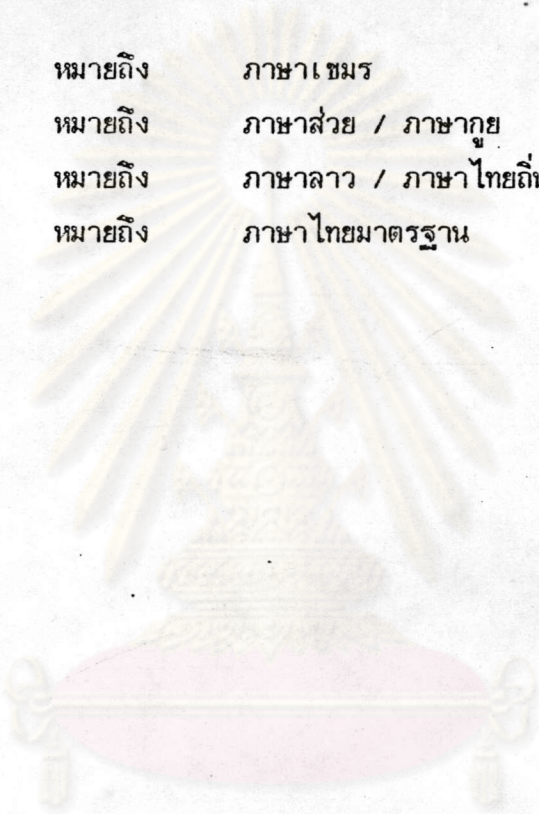

ภาพที่	หน้า
18 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาลาวได้ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	104
19 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาลาวเข้าใจ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	104
20 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดภาษาไทยได้ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	106
21 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่ฟังภาษาไทยเข้าใจ จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	106
22 กราฟแสดงร้อยละของประชากรที่พูดได้ทั้ง 4 ภาษา จำแนกตามเพศของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์.....	107
23 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่พูดภาษาเขมรได้ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	109
24 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่ฟังภาษาเขมรเข้าใจ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	109
25 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่พูดภาษาส่วยได้ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	111
26 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่ฟังภาษาส่วยเข้าใจ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	111
27 กราฟแสดงร้อยละของประชากรเขมรที่พูดภาษาส่วยได้ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	114
28 กราฟแสดงร้อยละของประชากรเขมรที่ฟังภาษาส่วยเข้าใจ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	114
29 กราฟแสดงร้อยละของประชากรเขมรที่พูดภาษาไทยได้ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	116
30 กราฟแสดงร้อยละของประชากรส่วยที่พูดภาษาไทยได้ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	117
31 กราฟแสดงร้อยละของประชากรลาวที่พูดภาษาไทยได้ จำแนกตามอายุ และเพศ.....	118
32 แผนภูมิแสดงขอบเขตของภาษาไทย ภาษาลาว และภาษาเขมร ที่ใช้เป็นสื่อกลางสำหรับการสื่อสารในวงกว้าง.....	197
33 แสดงจังหวัดและอำเภอที่มีชนพูดภาษาเขมร.....	231
34 แสดงจังหวัด และอำเภอที่มีชนพูดภาษาส่วย.....	239

คำอธิบายคำย่อ

คำย่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

ช	หมายถึง	ภาษาเขมร
ส	หมายถึง	ภาษาส่วย / ภาษากูย
ล	หมายถึง	ภาษาลาว / ภาษาไทยถิ่นอีสาน
ท	หมายถึง	ภาษาไทยมาตรฐาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย